

Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Algısına Cinsiyet ve Diğer Faktörlerin Etkisi

The Effect of Gender and Other Factors on the Entrepreneurship Perception of Nursing Students

Işık ATASOY[®], Ayşe Beyza AKTAŞ[®]

öz

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik özellikleri ve girişimcilik düzeylerini etkileyen faktörleri saptamak amacıyla planlanmış tanımlayıcı kesitsel tipte bir çalışmadır.

Yöntem: Bu çalışma, bir devlet üniversitesine ait Sağlık Bilimleri Fakültesi, 2017-2018 eğitim öğretim yılı 2. 3. ve 4. sınıf Hemşirelik bölümünde okuyan gönüllü 251 (%50) öğrenciyle yapıldı. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taranarak 14 maddeden oluşan kişisel bilgi formu ve 36 maddeden oluşan 2009 yılında Yılmaz ve Sünbül tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği" kullanıldı. Veriler SPSS 16.0 programı ile analiz edildi.

Bulgular: Araştırmaya gönüllü olarak katılan 251 öğrencinin yaş ortalaması 21.06 ± 1.80 'dir. %82,1'i kadın, %17,9'u erkektir. %31,1'nin gelir seviyesi 1000-2000TL arasında, ailelerin %71'i kendi işi değil, %59,4'nün kendilerine ait iş fikri olmadığı, %76,1'nin daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmadığı tespit edildi. Çalışmanın Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği cronbach alfası 0,95'tir. Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ölçeğinden aldıkları minimum toplam puan 47, maksimum toplam puan 178, ortalama 127,36 olarak belirlendi. Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının yüksek girişimcilik aralığında olduğu görüldü.

Sonuç: Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla girişim faaliyetinde bulunduğu, kendine ait iş fikri olan, sosyal sorumluluk projesinde yer alan, anne veya babasının kendi işi olan, girişimcilik faaliyetinde bulunan, öğrencilerin ruh durumlarına ve yabancı dil seviyelerine göre girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu. Sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne veya babanın kamuda çalışması, aile gelir seviyeleri ve öğrencinin aylık harcaması ile girişimcilik düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamadı.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, hemşirelik, öğrenci, üniversite

ABSTRACT

Objective: The study was planned to determine the factors affecting entrepreneurial characteristics and the level of entrepreneurship of nursing students.

Method: This study was carried out with 251 volunteered 2nd, 3rd and 4th grade nursing students from the Health Sciences Faculty of a state university in the 2017-2018 academic year. As a data collecting tool, a personal information form consisting of 14 items and the University Student Entrepreneurship Scale whose validity and reliability of its Turkish version was realized by Yılmaz and Sünbül in 2009, which comprises 36 items were used. Data were analyzed with the SPSS 16.0 program.

Results: The mean age of students (females, 82.1%, and males, 17.9%) participating in the survey was 21.06 ± 1.80 years. While 59.4% of them have not their own business ideas, 76.1% of them had not engaged in entrepreneurship activity before. The minimum, maximum, and mean total entrepreneurship scale scores of the nursing students were 47, 178, and 127.36 points, respectively. It was observed that the average entrepreneurship scores of the students were in the high entrepreneurial range.

Conclusion: It was found that male students had more frequently engaged in entrepreneurial activities. Besides, a statistically significant difference was detected between mental status and foreign language knowledge and entrepreneurial activities of the students who had their own idea about business, participated in social responsibility projects, and whose parents had their own business. A statistically significant difference was not found between the level of entrepreneurship, and the education level of the parents, their being public employees, family, and individual income level, and monthly expenditure of the student.

Keywords: Entrepreneurship, nursing, student, university

Alındığı tarih: 22.10.2018

Kabul tarihi: 10.06.2019

Yayın tarihi: 30.04.2020

Atf vermek için: Atasoy I, Aktaş AB. Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik algısına cinsiyet ve diğer faktörlerin etkisi. Jaren. 2020;6(1):80-8.

Işık Atasoy

Sakarya Üniversitesi,

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik Bölümü,

Sakarya, Türkiye

✉ iatasoy@sakarya.edu.tr

ORCID: 0000-0003-2310-6820

A. Beyza Aktaş 0000-0002-1092-0316

Sakarya Üniversitesi,

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik IV. Sınıf öğrencisi,

Sakarya, Türkiye

© Telif hakkı SBÜ Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Logos Tıp Yayıncılık tarafından yayınlanmaktadır. Bu dergide yayınlanan bütün makaleler Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

© Copyright Association of Publication of the Gaziosmanpaşa Training and Research Hospital.

This journal published by Logos Medical Publishing.

Licensed by Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Klasik anlamda girişimci, kendi işini kuran ve risk üstlenerek üretim sürecinde bulunan, kar elde etmeyi amaçlayan kişi olarak tanımlanmaktaydı. Günümüzdeki girişimci anlayışı ise; çevredeki fırsatların farkında olma, hayal gücünü kullanma, hayalleri projelere dönüştürme, projeleri yaşama geçirerek insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmak, geniş yapılar içinde başkalarıyla ilişkiler kurmak olarak anlaşılmaktadır⁽¹⁻³⁾. Girişimciliği tanımlama konusunda farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bazıları girişimciliğin doğuştan gelen özelliklere dayandığını; bazıları da girişimciliğin sonradan kazanılan bir özellik olduğunu savunmaktadır. Ancak girişimcilikte bireyin doğuştan getirdiği özelliklerin yanında ailenin uğraştığı iş, çevre ve eğitim de girişimcilik ruhunu geliştirmede önemli etkenlerdir. 21. yy'da bilgi toplumuna geçişle birlikte "bilşimci girişimcilik" yerini almış bulunmaktadır⁽²⁾. Ayrıca, girişimci kavramının farklı disiplinler tarafından da tanımlandığı görülmektedir. Bir ekonomist girişimciyi, kaynakları ve işgücünü bir araya getirerek üretim yapıp para kazanan bir birey olarak tanımlarken, bir psikolog ise girişimciyi, deneyimler edinme, başarıya veya otoriteye sahip olma arzusu olan yüksek motivasyonlu bireyler olarak tanımlamaktadır. Bir iş adamı için girişimci, yatırım yapan, hırslı, risk alabilen ve rekabet ederek para kazanan kişi olarak ifade edilmektedir^(4,5). Uluslararası Hemşireler Örgütü (ICN) girişimci hemşireyi; işin bütün sorumluluğunu alarak kişisel yetenek, beceri ve enerjiyi kullanan ve keşif için emsalsiz fırsatlar yaratma riskini üstlenen, aynı zamanda stratejik planlama süreçlerini, bu fırsatları pazarlanabilir hizmet veya ürünlere transfer etmek amacıyla kullanan kişi olarak tanımlamaktadır⁽⁶⁾.

Girişimcilik kavramını literatüre Fransız ekonomist Richard Cantillon kazandırmıştır. Bu tanıma göre; girişimcilik, belirlenmemiş bir bedelle üretimin girdilerini ve hizmetlerini satın almak ve üretmek olarak ifade edilmiştir. J. Babtiste Say ile de bu kavram bugün kullandığımız anlama kavuşmuştur. Say'ın girişimci tanımı, risk üstlenme ile yöneticilik kabiliyetinin her ikisine birden sahip olma esasına dayanmaktadır^(7,8). Girişimcilik, geçmişten günümüze hayatımızın hemen her döneminde çok önemli bir yere sahip olmuştur^(1,9). Bir ülkenin kalkınması ve gelişmesi hızla değişen koşullara uyum sağlayabilme yetisine sahip,

ekonomik kalkınma gücünün anahtarı olan girişimciler yetiştirebilmesine bağlıdır⁽¹⁰⁻¹²⁾. Çünkü girişimci insanlar, sermayeyi yatırıma dönüştüren ve tekrar gelir yaratabilen kişilerdir. Küreselleşen dünyada ülkelerin ekonomik büyüme, istihdam ve sosyal ilerleme gibi gelişme stratejilerinde girişimcilerin önemli katkısı olduğu görülmektedir⁽⁷⁾. Girişimci hemşireler, yeni bir fikir ortaya koyabilir, yeni ürünler üretebilir ve yeni yöntemler geliştirebilirler. Bu yaratıcılıkları sayesinde mesleki gelişmelerinin sürekliliğini sağlayabilirler. Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel hemşirelik uygulamaları, tutum ve davranışlarının yanı sıra girişimcilik özelliklerine sahip yetişmeleri çok önemlidir.

Bu nedenle son yıllarda girişimci nesiller yetiştirmek adına üniversitelerde girişimcilik dersleri verilmektedir. Gerçekleştirilen bu eğitimler sayesinde öğrencilerdeki girişimcilik potansiyeli keşfedilerek, potansiyeli olan öğrenciler de kendilerini geliştirecektir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Tanımlayıcı kesitsel tipte planlandı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer: Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinin Hemşirelik bölümünde 2., 3. ve 4. sınıfta okuyan gönüllü 251 öğrenci ile yapıldı.

Araştırmanın Etik Boyutu: Araştırmaya başlamadan önce fakülte yayın komisyonundan yazılı resmi izin (Evrak sayı: 11038) ve girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan gerekli izinler alınarak isteklilik ve gönüllülük ilkesi ışığında öğrencilere anketler uygulandı (715224737050.01.04/97).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde hemşirelik bölümü 2., 3., 4. sınıfta öğrenim gören ve araştırmanın yapıldığı tarihlerde okula devam eden gönüllü ve formları eksiksiz dolduran 251 öğrenci oluşturdu. Anketin uygulandığı gün okulda olmayan ve anket yapmak istemeyen öğrenciler nedeniyle veri toplama aracının geri dönüş oranı

%50 olarak belirlendi.

Verilerin Toplanması: Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taranarak öğrencilerin demografik özelliklerini ve girişimcilik özelliklerini belirlemek amacıyla 14 maddeden oluşan kişisel bilgi formu ve 36 maddeden oluşan 2009 yılında Yılmaz ve Sünbül tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” kullanıldı.

Kişisel bilgi formu; araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup, yaş, cinsiyet, sınıf, yabancı dil seviyesi, anne ve baba eğitim durumu, ortalama gelir seviyesi, anne veya babanın kendi işine sahip olması, anne veya babanın kamu görevlisi olması, kendine ait bir iş fikri olması, öğrencinin genel ruh hali, sosyal sorumluluk projesinde yer alması, girişimcilik faaliyetinde bulunması ve öğrencinin aylık harcamasına yönelik bilgileri içermektedir.

Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği; 36 maddeden oluşmuş olup Likert tipinde bir forma dönüştürülen bu cümleler “Çok sık” (5)’den “Hiçbir zaman” (1)’e uzanan 5’li aralıklı ölçek formunda düzenlenmiştir. Temel Bileşenler Analizi ile gerçekleştirilen faktör analizi sonucu tüm maddelerin tek boyutta toplandığı görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0,90 bulunmuştur. Araştırmada Likert tipi sorulara uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha değeri 0,95 olup örneklemimiz için güvenilir olarak değerlendirildi. Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi için; 36-64 çok düşük girişimcilik, 65-92 düşük girişimcilik, 93-123 orta düzeyde girişimcilik, 124-151 yüksek girişimcilik, 152-180 çok yüksek girişimcilik kriterleri temel alınmıştır ⁽⁵⁾.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Bu araştırma sonuçları sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencilerinin kendi bildirimine dayanmaktadır. Araştırma sonuçları, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplarla sınırlıdır. Bu nedenle araştırma sonuçları genellenemez. Çalışmanın genellenmesi için ülke genelinde daha büyük popülasyona uygulanması önerilir.

Verilerin Değerlendirilmesi: Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS 16.0 paket programı kullanılarak değer-

lendirildi. Verilerin değerlendirilmesi için sayı, yüzdelik, ortalama ve Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri yapıldı.

BULGULAR

Tablo 1’de öğrencilerin %82,1’i bayan, %59,4’ü 3. Sınıf, %31,1’inin gelir seviyesi 1000-2000 TL arasında ve %30,7’sinin aylık harcaması 500-1000 TL civarında olduğu tespit edildi. %71,7’sinin babasının kendi işi değil, %84,5’inin babası kamu görevlisi olarak çalış-

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

	N	%
Yaş 21,06±1,80		
Cinsiyet		
Bay	45	17,9
Bayan	206	82,1
Sınıf		
2. sınıf	71	28,3
3. sınıf	149	59,4
4. sınıf	31	12,4
Ortalama gelir		
1000tl’den az	35	13,9
1000-2000TL	78	31,1
2000-3000TL	77	30,7
3000tl’den fazla	61	24,3
Babanızın kendi işi mi?		
Evet	71	28,3
Hayır	180	71,7
Babanız kamu görevlisi mi?		
Evet	39	15,5
Hayır	212	84,5
Kendinize ait iş fikriniz var mı?		
Evet	102	40,6
Hayır	149	59,4
Sosyal sorumluluk projesinde yer aldın mı?		
Evet	85	33,9
Hayır	166	66,1
Herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulundun mu?		
Evet	60	23,9
Hayır	191	76,1
Aylık Harcama		
500TL’den az	62	24,7
500TL’ye denk	69	27,5
500-1000 TL arası	77	30,7
1000TL’ye denk	16	6,4
1000TL’den fazla	27	10,8
Yabancı dil seviyeniz		
Düşük	94	37,5
Orta	114	45,4
İyi	26	10,4
Yüksek	5	2,0
Yok	12	4,8
Genel ruh haliniz		
Gergin	60	23,9
Huzurlu	33	13,1
Hırslı	20	8,0
Mutlu	75	29,9
Kadercı	25	10,0
Hayalperest	38	15,1

Verilerin değerlendirilmesinde frekans kullanılmıştır.

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Algıları

Ölçek İfadeleri	N	Min	Max	Mean	Std.Dv
İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	251	1	5	3,89	,815
Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	251	1	5	3,91	,795
İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	251	1	5	3,46	,854
İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	251	1	5	3,73	,846
Kendi işimi kurabilirim.	251	1	5	3,19	1,116
İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	251	1	5	3,56	,920
Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	251	1	5	3,64	,817
Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	251	1	5	3,64	1,014
Denemediklerimi denemekten çekinmem.	251	1	5	3,48	,968
Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.	251	1	5	3,54	1,039
Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	251	1	5	2,99	1,104
Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	251	1	5	3,16	,977
Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	251	1	5	3,38	,961
Hayatımı dış etkenlere bırakmam	251	1	5	3,50	,935
Kararlarımın hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	251	1	5	3,80	,853
Risk almaktan çekinmem	251	1	5	3,39	,991
Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabiliyorum.	251	1	5	3,54	,876
Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	251	1	5	3,53	,943
Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	251	1	5	3,43	,871
Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	251	1	5	3,34	,956
Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	251	1	5	3,35	,966
Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırebiliriz.	251	1	5	3,76	,970
Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	251	1	5	3,60	,925
Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmaktan sorun yaşamam.	251	1	5	3,49	,909
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	251	1	5	3,32	,956
Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	251	1	5	3,30	,982
Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	251	1	5	3,49	,918
Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	251	1	5	3,64	,865
Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	251	1	5	3,53	,930
İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açıgımdır.	251	1	5	3,54	,955
İşimi severek ve azimle yaparım.	251	1	5	3,75	,921
İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	251	1	5	3,52	,960
İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	251	1	5	3,80	,834
Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	251	1	5	3,56	1,007
İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	251	1	5	3,67	,914
Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	251	1	5	3,73	,930

Verilerin değerlendirilmesinde sayı, ortalama, standart sapma, ortanca (minimum-maksimum) kullanılmıştır.

mamaktadır. %59,4'ünün kendine ait iş fikri bulunmamakta, %66,1'i sosyal sorumluluk projesinde yer almamış, %76,1'i herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulunmamıştır. %45,4 öğrenci yabancı dil seviyesini orta olarak tanımlamış, %29,9 öğrencinin de mutlu olduğu belirlendi.

Tablo 2'de öğrencilerin girişimcilik düzey algılarına bakıldığında; en yüksek ortalama ile "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" ifadesi ($x=3,91$; $ss=0,795$) ve ikinci yüksek ortalama ile "İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım" ifadesini ($x=3,89$; $ss=0,815$) tercih ettikleri belirlendi. En düşük ortalama ile "Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" ifadesi ($x=2,99$; $ss=1,104$) yer aldı.

Tablo 3'de öğrencilerin girişimcilik puan ortalaması

127,36'dır. Bu değer 124-151 puan aralığında olduğu için öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının "yüksek girişimcilik" aralığında olduğu görüldü.

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Genel Girişimcilik Düzeyi

	N	Ortalama	Std.Dv.	Minimum	Maximum
Girişimcilik	251	127,36	20,99	47	178

Verilerin değerlendirilmesinde sayı, ortalama, standart sapma, ortanca (minimum-maksimum) kullanılmıştır.

Tablo 4. Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerine Göre Dağılımı

Girişimcilik Düzeyi	N	%
Çok Düşük girişimcilik	1	0,4
Düşük girişimcilik	9	3,6
Orta düzey girişimcilik	74	29,5
Yüksek girişimcilik	122	48,6
Çok yüksek girişimcilik	23	9,2
Toplam	251	100

Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve frekans kullanılmıştır.

Tablo 5. Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Girişimcilik Düzeyleri

Değişkenler	N	Ortalama	Std.Dv.	z	p	Değişkenler	N	Mean rank	Chi square	p
Cinsiyet						Öğrencilerin Ruh Hali				
Bayan	206	125,91	21,57			Gergin	60	104,48		
Bay	45	134,02	16,75	-2,197	0,028	Huzurlu	33	139,52	20,787	0,001
Kimseye paylaşmadığın kendine ait bir iş fikrin var mı?						Hırslı	20	136,50		
Evet	102	134,39	20,27			Mutlu	75	143,89		
Hayır	149	122,55	20,17	-4,419	0,000	Kaderci	25	83,12		
Daha önce sosyal sorumluluk projesinde yer aldın mı?						Hayalperest	38	135,63		
Evet	85	133,06	20,13			Öğrencilerin Yabancı Dil Seviyesi				
Hayır	166	124,45	20,89	-2696	0,007	Düşük	94	114,02		
Daha önce herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulundun mu?						Orta	114	134,88		
Evet	60	135,22	19,23			İyi	26	155,00		
Hayır	191	124,90	20,96	-3,351	0,001	Yüksek	5	111,90	13,744	0,008
Anne veya babanız kendi işine mi sahip?						Yok	12	78,50		
Evet	71	131,38	18,55							
Hayır	178	125,77	21,85	-1,173	0,076					

Verilerin değerlendirilmesi sayı,ortalama,standart sapma, Mann Whitney-U, Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

*p<0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Tablo 4’de çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %48,6’sı yüksek girişimcilik, %9,2’si çok yüksek girişimcilik, %29,5’u orta düzeyde, %3,6’sı düşük girişimcilik düzeyine sahip oldukları tespit edildi.

Tablo 5’e göre kız öğrencilerin girişimcilik puanlarına bakıldığında ortalaması 125,91±21,57; erkek öğrencilerin ise 134,02±16,75’dir. Erkek öğrencilerin girişimcilik düzey ortalamaları kız öğrencilere göre yüksek ve girişimcilik düzeyi ile cinsiyet arasındaki ilişki p<0,05 düzeyde anlamlı farklılık bulundu. “Kimseye paylaşmadığın kendine ait bir iş fikrin var mı?” sorusuna evet diyen öğrencilerin ortalaması 134,39±20,27’dir. Evet diyen öğrencilerin girişimcilik düzeyi ortalamaları hayır diyen öğrencilerden yüksek ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi (z=-4,419; p=0,000).

“Bir sosyal sorumluluk projesinde yer aldın mı?” sorusuna evet diyen öğrencilerin hayır diyen öğrenciye göre girişimcilik düzeyi ortalamaları yüksek ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (z=-2,696;p=0,007). “Daha önce herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulundun mu?” sorusuna evet diyen öğrencilerin girişimcilik düzeyi ortalamaları hayır diyen öğrencilerden yüksek ve girişimcilik düzeyi ile bir girişimcilik faaliyetinde bulunma arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görüldü (z=-3,351; p=0,001). “Anne veya baba kendi işine mi sahip?” sorusuna evet diyen öğrencilerin girişimcilik düzeyi ortalamaları 131,38±18,55’dir. Hayır diyen öğrenci-

lerden yüksek ve girişimcilik düzeyi ile ebeveynlerden birinin kendi işine sahip olma arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi (z=-1,773; p=0,076). Öğrencilerin ruh durumlarına (x²=20,787; p=0,001) ve yabancı dil seviyelerine göre girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır (x²=13,744; p=0,008).

TARTIŞMA

Bu araştırma hemşirelik bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi ve girişimcilik düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Tablo 1’e bakıldığında; Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21,06±1,80 arasındadır. %82,1’i öğrencilerin bayan, %31,1’inin aile geliri 1000-2000TL arasında, %84,5’inin babası kamuda çalışmakta, %70,7’nin babaları kendine ait bir işte çalışmamaktadır. %59,4’nün, kendine ait iş fikri bulunmamakta, %69,1’i sosyal sorumluluk projesinde yer almamıştır. %76,1’i girişimcilik faaliyetinde bulunmamış, %30,7’inin aylık harcaması 500-1000 TL arasında olduğu tespit edildi. Öğrencilerin %45,4’ü yabancı dil seviyesini orta olarak tanımlamakta, %29,9’unun mutlu olduğu belirlendi. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan diğer çalışmalarda bayan öğrencilerin erkek öğrencilerden fazla olduğu, ortalama gelir seviyelerinin düşük ⁽⁶⁾ yabancı dil seviyelerinin orta veya düşük seviyede olduğu ortaya çıkmıştır ^(14,15). Bu bulgular

çalışmayla uyum göstermektedir. Çelikoğlu'nun ⁽¹⁵⁾ eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada da aile gelir seviyesinin 1000-200 arasında olduğu (%42,6), babası kamuda çalışmayan (%82), kendine ait bir iş fikri olmayan (%43,4) ve yabancı dil seviyeleri düşük (%44,1) olarak bulunmuştur. Bu bulgular ışığında Eğitim Fakültesi öğrencileri ile hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik benzerlik gösterdiği tespit edildi.

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin girişimcilik düzey algılarında en yüksek ortalama ile "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım ifadesi ($x=3,91$; $ss:0,795$) birinci sırada yer aldı. Uluyol ⁽²⁾ meslek yüksekokulu ile yapmış olduğu çalışmada, Köksal ve Penez'in ⁽¹⁶⁾ işletme öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada ve Yavuz ve Yavuz'un ⁽¹⁹⁾ meslek yüksekokulu öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada bu ifade birinci sırada yer almıştır. Bu bağlamda, hemşirelik mesleğinin hata götürmez bir meslek olduğu düşünüldüğünde sorumluluklarını hatasız yerine getirerek hastaya karşı vicdanının rahat olabilmesi için elinden gelen çabayı göstermiş olması çok önemlidir. "Arkadaşlarıma değişik iş projelerinden söz ederim" ifadesi en düşük ortalama sahiptir. Köksal ve Penez'in ⁽¹⁶⁾ işletme öğrencileri ile, Konakay ve ark.'nın ⁽¹⁷⁾ meslek yüksekokulu öğrencileri ile, Aksoy ve Yalçınsoy'un ⁽¹⁸⁾ bir kamu üniversitesinin farklı fakültelerinde eğitim gören öğrencileriyle, Yavuz ve Yavuz'un ⁽¹⁹⁾ meslek yüksekokulu öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada da bu ifadenin ortalaması düşük bulunmuştur. Ülkelerin ekonomisini geliştirmek, işsizlikle mücadele etmek, gelir düzeyini artırmak için değişik iş projeleri sunan, yeni iş fikrine sahip girişimci insan gücüne ihtiyacı vardır. Bu ifadenin düşük çıkmasının sebebini rekabetçi, risk alabilen, yenilikçi, değişik iş fikirleri üretebilen nesillerin yetişmesi için daha çok desteklenmeye ihtiyaçları olduğu görülmektedir.

Tablo 3'de hemşirelik bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeyi puan ortalaması $127,36 \pm 20,99$ olarak ve yüksek düzeyde olduğu bulundu. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde, okudukları bölüm fark etmeksizin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Uluyol ⁽²⁾ Meslek Yüksekokulu ile yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin girişimcilik düzeyini yüksek, Yılmaz ve Sünbül'ün ⁽⁵⁾ üniversite

öğrencileri ile yaptığı çalışmada yüksek düzeyde; Çakır Dolu ve ark.'nın ⁽⁶⁾ hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada puan ortalaması yüksek düzeyde, Türel ve Türel'in de ⁽²⁰⁾ Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Geleneksel Türk Sanatları lisans öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada yüksek girişimcilik özellikler gösterdiği tespit edilmiştir.

Bu bulgular sonucunda, Türk gençlerinin girişimcilik potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Girişimci özellikler gösteren öğrencilerin kişilik özelliklerini bilmek, bu özelliklerin hangi değişkenlerden etkilendiğini ortaya koymak, girişimciliğin gelişmesi için uygun ortamlar yaratmak girişimci gençleri desteklemek adına çok önemlidir. Girişimci öğrenci yenilikçi toplum demektir. Bu nedenle eğitim sistemine yenilikçiliği destekleyen anlayışın getirilmesi faydalı olabilir.

Tablo 4'e bakıldığında; hemşirelik bölümü öğrencilerinin çoğunluğunun (%48,6) yüksek girişimcilik seviyesinde olduğu görüldü. Son yıllarda Türkiye'de önemsenen kavramlardan biri olan girişimcilik özellikle genç nüfusun bulunduğu üniversitelerde girişimcilik eğitiminin ve hemşirelikte düzenlenen inovasyon kongrelerinin de etkisiyle girişimcilik seviyesinin yüksek seviyelere taşındığı söylenebilir. Böylece, üniversiteli hemşirelik öğrencilerinin girişimciliğe ilgisi artmış ve hemşirelikte yenilik yapmak için gayret içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde; bu çalışmada cinsiyetin girişimcilik üzerindeki etkisine bakıldığında, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok girişimcilik eğiliminde oldukları tespit edildi. İrmiş ve Barutçunun ⁽¹⁰⁾ çalışmasında erkek öğrencilerin %83'ü kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görürken, kız öğrencilerin %66'sı kendilerini girişimci kişiliğe sahip olarak görmüştür. Kılıç ve ark. ⁽²¹⁾ tarafından yapılan çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin yenilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın bulunduğu ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Gümül ve ark.'nın ⁽²²⁾ Meslek Yüksekokulu öğrencileriyle yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmayan çalışmalar ^(5,6) olmakla birlikte bazı çalışma sonuçlarına göre erkek öğrencilerin kız

öğrencilere göre daha yenilikçi, dışa dönük ve daha yüksek düzeyde girişimci özelliğe sahip oldukları görülmüştür. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha girişimci gözükmeleri kültürel yapının etkisiyle ortaya çıktığı söylenebilir. Günümüzde bayan hemşirelik öğrencileri de sağlık sektöründe yeteneklerini kullanarak girişimcilik faaliyetlerinde bulunabilir. Dolayısıyla bayan öğrencilerde toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapmadan maddi ve manevi desteklenerek girişimcilik konusunda teşvik edilmelidirler.

Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin “kimseyle paylaşmadığı kendine ait bir iş fikrin var mı?” sorusuna evet diyen öğrencilerin girişimcilik düzeyi ortalamaları hayır diyen öğrencilerden yüksek ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu. Çelikoğlu'nun ⁽¹⁵⁾ eğitim fakültesi öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada “kimseyle paylaşmadığı kendine ait bir iş fikrin var mı?” sorusuna %56,6 (145) evet yanıtı verilmiştir. Köksal ve Penez'in ⁽¹⁶⁾ çalışmasında iş fikri olan üniversiteli gençler ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ilişki ve yüksek girişimcilik eğilimi gösterdikleri tespit edilirken, yine aynı çalışmada “Daha önce herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulundun mu?” ifadesi ile girişimcilik düzeyi ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bayraktar ve Karadeniz'in ⁽²³⁾ çalışmasında üniversite öğrencilerinin %72,8'inin iş fikirlerinin olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin kimseyle paylaşmadığı kendisine ait bir iş fikrinin olup olmadığı ile ilgili sorunun değerlendirilmesinde “belirsizliğe tolerans”, “bağımsızlık ihtiyacı”, “risk alma”, “yenilikçilik” ve “içsel kontrol” eğilimlerinin sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular çalışma sonuçlarımızla uygunluk göstermektedir. Bireylerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunabilmesi için liderlik özelliklerine sahip, zorluklar karşısında yılmayan, problem çözme becerisine, alan ile ilgili bilgiye, yeterli beceriye, girişimci yeteneğine sahip olmalıdır. Araştırmada, öğrencilerin ruh haline göre girişimcilik düzeyi arasında anlamlı fark vardır. Damar'ın ⁽²⁴⁾ Türk öğrencileri için; kendilerini hırslı olarak nitelendiren öğrencilerin diğer öğrencilere göre risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, kendine güven ve girişimcilik eğilimi düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydın ve Er'in ⁽²⁵⁾ araştırmasında genellikle gergin ve hırslı ruh haline sahip öğrencilerin girişimcilik potansiyelleri, diğer ruh hallerine sahip öğrencilerin girişimcilik potansiyellerin-

den daha yüksek çıkmıştır. Bireyin doğuştan getirdiği karakter özellikleri, hırslı olması, hayal gücünün yüksek olması, kadercil ve gergin olması gibi duygusal yapısı da bireyin girişimci kişilik özellikler kazanmasında önemli rol oynar. Çelikoğlu'nun ⁽¹⁵⁾ yapmış olduğu çalışmada da eğitim fakültesi öğrencilerinin yaratıcılık özelliklerinin genel ruh hallerine göre farklılaştığı ve kişilik yapısı hırslı ve mutlu olan öğrencilerin daha fazla yenilik ve yaratıcılık yeteneklerine sahip olduğu görülmüştür. Hemşirelik öğrencilerinin %4,8'inin ⁽¹²⁾ herhangi bir yabancı dil bilmedikleri anlaşılırken, Çelikoğlunun çalışmasında da öğrencilerin %1,6'sının ⁽⁴⁾ hiç yabancı dil bilmedikleri görülmüştür. Dil öğrenmenin hayatın bir parçası olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda meslek hayatında yabancı dil bilgisini hem mesleki gelişiminde hem de kariyer planlamasında avantaja dönüştürebilir. Hemşirelik öğrencileri dil öğrenimi açısından yönlendirilmeye ve desteklenmeye ihtiyacı vardır.

Ayrıca bu çalışmada; öğrencilerin okudukları sınıf, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, anne veya babanın kamu görevlisi olup olmaması, ailenin ortalama gelir seviyesi, öğrencinin aylık harcaması ile girişimcilik eğilimleri arasında herhangi bir fark bulunmadı. Fakat sıra ortalamasına göre; 2. sınıflarda en yüksek, 3. sınıfta düştüğü ve 4. sınıfta tekrar yükseldiği görüldü. Solmaz ve ark.'nın ⁽¹²⁾ yapmış olduğu çalışmada 1. sınıf öğrencilerinin 4. sınıf öğrencilerine göre daha girişimci bir özelliğe sahip oldukları belirlenmiştir. Hatta girişimcilik eğiliminin 1. sınıfta maksimum seviyede olduğu, 2. ve 3. sınıflarda bu eğilimin düştüğü, 4. sınıfta ise yeniden yükseldiği tespit edilmiştir. Yine, Aydeniz ve Akkuş'un ⁽²⁸⁾ yılında yapmış olduğu çalışmada farklı sınıflardaki öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Grup ortalamalarına göre 4. sınıfların girişimcilik eğilimi yüksek bulunmuştur. 4. sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde yüksekliğin olmasını öğrenciliğin yavaş yavaş bitmek üzere olduğu iş hayatına atılmak zorunluluğu hissetmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Anne ve baba eğitim durumu açısından incelendiğinde; Çelikoğlu'nun ⁽¹⁵⁾ yılında yapmış olduğu çalışmada girişimcilik eğilimlerinin baba eğitim durumuna göre risk alma düzeylerinin $p < 0,05$ düzeyde anlamlı farklılık gösterdiği ve babası lise ve üzeri eğitim seviyesine sahip olanların daha fazla risk alma eğilimine sahip olduğu fakat anne eğitim durumu ile girişimcilik düzeyi arasında

manidar bir farklılığa rastlanmamıştır. Anne veya babanın kamu görevlisi olup olmaması ile ilgili yapılan incelemede, Balkan'ın (27) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin mezun olduktan sonra girişimcilik fikrini uygulama ile anne ve babanın kamuda çalışması arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Aydeniz ve Akkuş'un (28) yılında yapmış olduğu çalışmada da baba ve anne mesleği ile öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar çalışmamızla uygunluk göstermektedir. Aile geliri açısından literatür incelendiğinde; yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmasına rağmen bu çalışmada herhangi bir fark saptanmadı. Çelikoğlu'nun (15) yılında yapmış olduğu araştırmada girişimcilik özelliklerinin aile gelir düzeyine göre farklılık gösterdiği ve 2000 TL ve daha az gelire sahip olanların daha fazla girişimcilik özelliğine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Avşar'ın (26) yılındaki çalışmasında gelir seviyesi açısından yapılan incelemede; yüksek gelirli ailelerden gelen öğrencilerin, yaratıcılık özelliğinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencinin aylık harcaması ile ilgili literatür incelemesinde, Kılıç ve ark.'nın (21) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin aylık harcamaları ile yenilik, kendine güven, fırsatçılık, risk alma, dışa açıklık ve başarıma inancı arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

İyi bir girişimci hemşire olmak için; tıbbi ve teknolojik gelişmeyi takip etmek, risk almak, ileriye görmek, yabancı dil bilmek, değişim odaklı ve iletişim becerisine sahip olmak gibi niteliklere sahip olmak şarttır. Ülke genelinde girişimciliğin gelişmesi için; girişimcilik kültürünün ve eğitiminin yaygınlaşması, girişimci kişiliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Hemşirelik bölümlerinde seçmeli ders olarak verilen girişimcilik dersinin önemi büyük fakat yeterli değildir. Hemşirelikte yönetim dersinin müfredatına alınması girişimci ruhlu öğrencileri desteklemek için faydalı olacağı düşünülmektedir. Mesleğin değişim ve gelişimini göz önünde bulundurduğumuzda öğrencileri geleceğe hazırlamak için; hemşirelik öğrencileri üniversitedeki işletme ve yönetim bölümlerinden ders alarak hemşireliğe özgü girişimcilik özelliklerini güçlendirebilir.

Etik Kurul Onayı: T.C. Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Tıp Fakültesi Dekanlığı Girişimsel Olmayan Etik Kurul onayı alınmıştır (715224737050.01.04/97).

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Hasta Onamı: Gönüllülük ilkesi ışığında öğrencilere anketler uygulandı.

Ethics Committee Approval: T. C. Sakarya University Rectorate Faculty of Medicine Dean's Office Non-Interventional Ethics Committee approval was obtained (715224737050.01.04/97).

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

Informed Consent: In the light of the principle of volunteering, questionnaires were applied to the students.

KAYNAKLAR

1. Arslan K. Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. Doğu Üniversitesi Dergisi. 2002;6(1):11. [CrossRef]
2. Uluyol O. Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2013;15:349-72. [CrossRef]
3. Ballı A. Girişimcilik ve girişimci tipolojileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017;29(4):143-66.
4. İşcan ÖF, Kaygın E. Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 2011;3(2):275-86.
5. Yılmaz E, Sünbül AM. Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2009;21:196-203.
6. Çakır Dolu İ, Dönmez Temucin E, Arslan Özkan H. Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile bazı ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. JED/GKD. 2016;11(2):293-315.
7. Aytaç, Ö. Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2006;15:139-60.
8. Yüksel H, Cevher E, Yüksel M. Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2015;5(1):143-56. [CrossRef]
9. Aslan H, Yıldız B, Direzinci A. Öğrencilerin girişimcilik dersi kazanımlarının girişimcilik eğilimi ve inovasyon yeteneği üzerine etkisi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2017;51:524-38. [CrossRef]
10. İrmış A, Barutçu E. Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: Bir Alan Araştırması. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2012;26(2):1-25.
11. Meriç S. Girişimcilik potansiyeli ile etik algı arasındaki

- ilişki: Akçakoca turizm işletmeciliği ve otelcilik yüksekokulu örneği. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. 2013.
12. Solmaz SA, Aksoy Ö, Şengül S, Sarıışık M. Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi: turizm lisans ve ön lisans öğrencileri üzerine bir alan araştırması. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 2014;16(26):41-55. [\[CrossRef\]](#)
 13. Altunkürek ŞZ, Gençbaş D, Çiçek H, Bebiş H, Özdemir S. Hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme durumları ile mesleki kariyer planları arasındaki ilişkisinin belirlenmesi. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi. 2017;6(2):74-82.
 14. Kurt Buğan F, Gökdoğan M, Gökdoğan F. Hemşirelik Öğrencilerinin kültürlerarası hemşirelik davranışlarının incelenmesi ve yeterlilik seviyesi. 1.Uluslararası 4. Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi. 2017; Şanlıurfa.
 15. Çelikoğlu O. Eğitimde girişimcilik ve inovatif öğretim liderleri yetiştirmek. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2015;20:247-59. [\[CrossRef\]](#)
 16. Köksal Y, Penez S. Yüksek girişimcilik eğilimli üniversiteli gençlerin demografik özellikleri ve sektör tercihleri üzerine bir inceleme. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2015;20(1):155-67.
 17. Konakay G, Demirkaya H, Sevinç Altaş S, Morkoyunlu AY, Özmen AY. Kuşağının girişimcilik eğilimlerinin demografik değişkenler ile incelenmesi. Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi. 2017;1(1):22-33.
 18. Aksoy C, Yalçınsoy A. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. 2017;9(4):341-59. [\[CrossRef\]](#)
 19. Yavuz A, Yavuz Hİ. Girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: taşkent meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017;9(21):89-100. [\[CrossRef\]](#)
 20. Türeli E, Şalvarcı Türeli N. Geleneksel el sanatları öğrencilerinin girişimcilik yatkınlıklarının değerlendirilmesi: süleyman demirel üniversitesinde bir araştırma. International Journal of Social Sciences and Education Research. 2017;3(4):1200-15. [\[CrossRef\]](#)
 21. Kılıç R, Keklik B, Çalış N. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: bandırma iibf işletme bölümü örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2012;17(2):423-35.
 22. Gümül F, Çalık A, Kurt H. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2017;19(2):91-107.
 23. Bayraktar B, Karadeniz G. Üniversite gençlerinin girişimcilik özelliklerinde etkili olan faktörler. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2016;5(5):59-73.
 24. Damar A. Girişimci kişilik özelliklerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine etkisi: Sannio üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde karşılaştırmalı bir araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2015.
 25. Aydın S, ER B. Meslek lisesi öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemeye yönelik bir alan araştırması. Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi. 2015;1(2):87-105. [\[CrossRef\]](#)
 26. Avşar M. Yüksek öğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, çukurova üniversitesinde bir uygulama. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2007.
 27. Balkan S. Bartın üniversitesi orman endüstri mühendisliği bölümü mezunlarının girişimcilik eğilimi. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek lisans Tezi. 2017.
 28. Aydeniz N, Akkuş B. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Munzur Üniversitesi örneği. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2017;7(13):162-77.